

РИСУВАНЕТО ПРИ ДЕЦАТА

Валери Х. Чакалов

DRAWING AT CHILDREN

Valeri H. Chakalov

ABSTRACT: All children love to draw. While small, rely on the opinions and estimates of parents, teachers and all the surrounding people. For a child the most important thing we can receive from them a firm foundation on which to rely and feel secure and protected. But there is another very important thing that they can give him, and the seare: curiosity, inspiration and freedom with which to unfold, improve and realize the great potential embedded in it. Children can and should be encouraged in their creative development. Art educators and parents should always appreciate and express support for the things that children draw and create. Offering a variety of opportunities and materials for painting is a good and makes the imagination run wild.

KEY WORDS: children, draw, curiosity, creativity, inspiration, art, temperament, personality, emotionality, intelligence, sensory.

Изследването е финансирано по проект № РД-08-84/03.02.2017 г. от параграф на фонд „Научни изследвания” на ШУ „Епископ Константин Преславски”.

Всички деца обичат да рисуват. Докато са малки, се доверяват на мненията и преценките на родителите си, учителите и всички заобикалящи ги хора. За едно дете най-важното, което може да получи от тях, е здрава основа, на която да разчита и да се чувства сигурно и защитено. Но има и още нещо много важно, което те могат да му дадат, и това са: любознателност, вдъхновение и свобода, чрез които да разгръща, усъвършенства и осъзнава големия потенциал, заложен в него.

Деца могат и трябва да бъдат насърчавани в творческото им развитие. Арт педагозите и родителите винаги трябва да ценят и да изразяват подкрепа за нещата, които децата рисуват и създават.

При свободното рисуване се активира несъзнаваното, рисуващото дете изразява душевни процеси и състояния. В такава среда може да се работи с него в игрови план, терапевтично или креативно. Предоставянето на разнообразни възможности и средства за рисуване е добра предпоставка и кара въображението да се развихри.

По време на международен пленер в град Пулави, Полша, имах възможност да се срещна с колеги и почитатели на визуалните изкуства и с деца от града. В галерия „Анекс“ бе организирано творческо ателие за работа на художници. Една от идеите на организаторите бе да се осъществи общуване между артисти и деца в творческа обстановка. Беше обособено допълнително ателие за съвместната работа с децата от Пулави.

В моя проект (рисуване с акрилни бои върху акварелна хартия) различното бе, че вместо четки предложих на децата да рисуват с парчета плат, потопени в боя. Рисуването почти на всяко място и с всякакъв материал доставя удоволствие – с ръце по пясъка, с пръчки по земята, защо не и с плат върху хартията. Нямах конкретна тема. Рисуването трябваше да бъде напълно свободно, по-скоро забавление. Заедно нахъсахме плат на ленти с различна дължина и ширина, така че да има за всички достатъчно количество за рисуване. В купи разтворихме много цветове на акрилна основа. Потопените в боя цветни ленти щяха да оставят импровизирани петна и следи при полагането върху мократа хартия. Активните цветове предизвикваха въображението на децата и те се забавляваха, заплени от играта на цветните

линии и петна. Рисунките им придобиваха богатство от комбинации на фигури и цветове ритми. Лентите, поставени върху хартията, създаваха своеобразен релеф от пъстри разноцветни композиции, които трябваше да останат до окончателното им изсъхване, като следващият етап от работата бе да се премахнат. Така под тях остават следите от засъхнала акрилна боя, разкриваща една богата абстрактна образност. По този начин бе постигнат ефект на отпечатък с цялото богатство на структурата на различните материи. Рисуването с бои е забавно и приятно. Това е изказ, който децата знаят как да използват и го правят спонтанно и с увлечение. Те се забавляват. В рисунките преобладават многообразие от цветове, форми от преплетени линии, кръгове, елипси, петна и др. Забелязва се желанието на всички да създадат своя неповторима рисунка. Някои използват ярките, топли цветове, други предпочитат по-контрастните, има и такива, които рисуват само с един цвят. Всички те харесват факта, при който боите, с които рисуват, оставят следа с различни цветове върху хартията. В техните „творби“ откриваме символни елементи като неотменна част от детската рисунка, които ни насочват към интимния свят на детето. Именно индивидуалността на децата – техните интереси, склонности, характери и темперамент са в основата на голямото разнообразие на рисунките.

С готовите рисунки се организира изложба от различните детски групи, участвали в творческата работилница съвместно с художниците.

Изкуството е универсален език, който е разбираем и достъпен още от най-ранна детска възраст. Рисуването помага на децата да осъзнаят чувствата, преживяванията и мислите си. С помощта на рисунките си те изливат своите емоции, изразяват своята креативност и се забавляват. Тази дейност оказва един дълбоко преобразуващ ефект върху детската душевност. Творческите изяви спомагат за формиране на естетически преценки и творческа активност. Рисуването помага да разберем какво се крие в детската душа. Децата постоянно се развиват – в интелектуално, моторно, социално, емоционално и творческо отношение. Рисуването при децата в група подпомага интелектуалното развитие, като насърчава пространствената интелигентност и развива социалния им опит. Чрез рисуването се формира творческото въображение и емоционалното отношение към изобразяваните предмети и явления.

Изкуството е един от начините да се надникне в света на детето. Тази дейност оказва един дълбоко преобразуващ ефект върху детската душевност. Процесът на рисуването действа релаксиращо и е начин за освобождаване от различни състояния и чувства, които често остават незабелязани от учители и родители или са определяни като поведенчески нарушения.

Принципът на Пабло Пикасо “Аз не рисувам това, което виждам. Рисувам това, което мисля.” – се отнася в най-голяма степен и за детското творчество. Детето рисува това, което чувства, не само това, което вижда и знае.

Начинът на изобразяване на заобикалящата природа при децата отразява тяхната оригиналност и уникалния им поглед за света около тях. Техните произведения са проекция на преживявания, представи и стремежи. Това е процес на невербална комуникация. Детските възприятия са незавършени форми на сетивното познание, засилени от емоционални състояния, които по-късно придобиват символен и илюстративен характер.

Чрез образите детето изразява несъзнателни желания и емоции. Фройд също смята, че рисуването е и форма на емоционално приспособяване. Чрез рисуването децата придобиват умения, с които могат да се развиват. Това им дава основание да гледат на света с увереността, че могат да постигнат дадена цел. Пред нас стои важната задача да насърчаваме детската изобразителна дейност и да се опитваме да разчитаме техния образен свят, за да разбирате по-добре какво се крие в детската душа.

References:

1. Dacheva, M. Risunka – test, test – risunka. Sofia, 2006
2. Stamatov, R. Detska psihologia. Plovdiv, 2003
3. Gyurova, V., V. Bozhilova, V. Valkanova, G. Dermendzhieva. Interaktivnostta v uchebniya protses. Sofia, 2006

4. Dimchev, V. Izobrazitelno izkustvo. Sofia, 1993

*Prof. Valeri Chakalov
Department of Methods of Teaching Fine Arts
At Konstantin Preslavsky – University of Shumen
valerichakalov@abv.bg*

SOCIOBRAINS